



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia**

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

**Tomás <de Jesus>**

**Coloniæ Agrippinæ, 1684**

Capvt I. De extrema fere totius Orbis adnimarum salutis necessitate.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38601**

# DE CONVERSIONE OMNIUM GENTIUM PROCURANDA.

## LIBER PRIMVS.

In quo de necessitate, dignitate, & utilitate hujus præstantis-  
simæ functionis agitur.



**R**IORI hac parte, ostensa totius Orbis facie, simul & extrema animarum salutis necessitas detegitur. Deinde quam gratum sit DEO ipsi studium ac labor pro iuvandis animabus, maximè Infidelium impensus, quantaque honestatis eminentia, & dignitas in eo resplendat, ostenditur, tum ex ipsius animæ rationalis nobilitate ac præstantia, tum ex doctrina & exemplo Christi, & aliorum Sanctorum; tum etiam inter alia præcipuè ex virtutum omnium influxu in hoc opus, ac denique ex eminentia, & præstantia inter alia opera. Tandem differitur de varijs huius functionis utilitatibus, & quod ad amplectendam eam omnes Christiani, unusquisque pro captu suo, teneantur.

### CAPVT I.

De extrema fere totius Orbis anima-  
rum salutis necessitate.

**E**A est calamitas Orbis terrarum hac nostra tempestate, ut nemo sit aded ferus, qui non misereatur & in lacrimas resolvarur, si vicera ætatis hujus ad mundi occasum & mortem sempiternam inclinare consideret, ut cum innumeras nationes Infernus absorbeat, raro, rarisque in locis pietas Christiana ita coplatur, ut firma spes salutis æternæ existat. Quapropter pios animos precor, sequentem totius orbis geographico more partitionem attentè considerare, & ex ipsius consideratione ad misericordiam commoveri, ac simul ad Infidelium conversionem procurandam excitari. Nam cum inter universas mortalium calamitates ignorantia Christi primum locum obtineat, his, qui pro carnis oculis Catholicæ fidei lumine utuntur, nullum omnino miseræ gentis luctuosius videri debet, quàm immensè hominum à Christo aberrantium, ac innumerabilium parvulorum, multitudo, qui Evangelico carentes pane, sempiterna morte damnantur. Hoc autem clarius ex proxima divisione constabit.

Europa  
quo ad  
statum  
Religio-  
nis de-  
scribitur

Prima igitur Orbis terrarum calamitas, seu extrema animarum salutis necessitas præforibus penè in tota Europa adest. Nam cum hac mundi pars fuerit Christiani cultus feracissima, mirum quantam in Resilitatem devenit. Græcia quippe omnia, cum Insulis, Regionibusque quamplurimis, quæ ritu Græco gaudent; deinde Septentrio ferè totus, ejusque latera in Orientem, & Occidentem patentes, paucis urbibus exceptis, hæreseos ignibus flagrant. Sunt in hac orbis parte multa Regna, quæ hæreticis Principibus parent, ut Angliæ, Hiberniæ, Scotiæ, Saxoniarum, Sueciæ, Daciæ, Daniæ, & alia, in quibus una fere excepta Angliæ, vix ulli verbi Dei inveniatur Ministri. Alia

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

vero sunt hæresibus infecta, quæ principibus Catholicis obediunt, ut Poloniæ, Germaniæ, Hungariæ, Galliæ, ubi Sæctarij cum Catholicis promiscuè versantur: & ob id merito timendum, ne hæresis, quod sincerum est inficiat, & cum veræ fidei detrimento ex pravo Catholicorum, maximè Sacerdotum, ac Ministrorum exemplo, vires acquirat, & hæretici in sua perfidia magis in dies firmantur. In Europa igitur sola Pontificum Sede insignis Italia, ac Hispania divino munere, ab hæresum, vel schismatum contagio servatur. Quare cum tot nefariæ, ac pestilentes hæreses ab Orco in terrarum Orbem revocantur, per plurimas totius Europæ florentissimas Provincias, ac Regna grassentur, verè nunc oraculum illud Joannis impleri cernimus: *Et quintus Angelus tubâ cecinit, & vidi stellam de celo cecidisse in terram, & data est ei clavis abyssi, & ascendit fumus putei, sicut fumus fornacis magna, & obscuratus est sol, & aer de fumo putei. Et de fumo putei exierunt locustæ in terram, & data est illis potestas sicut habent scorpiones &c.* Hæc enim rectè in hæresibus Lutheo inventore in orbem effusis, sortiti effectum docta, & elegantioratione Emin. Card. Bellarminus jam pridem probavit, & res ipsa loquitur. E enim Satanicam novorum hominum in hæresibus recentibus excogitandis, veteribus revocandis, utriusque disseminandis, fucandis, ac propugnandis solertiam, astutiam, audaciam, ac rabiem, si intueamur, cælum ab his misceri terræ, omnia lacris ardere bellis, ac prælijs cruentissimis decertari deprehendemus: Quæ magnam videntur habere vim ad viros, qui aliquo Religionis ac pristinæ pietatis tanguntur sensu, excitandos, ut conatu simili pro domo DEI in acie contra hostes fidei stare, & consilijs, verbis, scriptis pugnare operæ præcium ducant.

Apo-  
Cap. 9.

Item  
Africa,

Jam quoque Africa, quæ olim Catholica fide claruit, hodie extrema premitur necessitate, nam à freto Herculeo usque ad Æthiopes Mahumetanis, vel Ethnicis erroribus, aut Schismaticorum protæviæ deseruit: complectitur enim inter alia Barbarian, Numidiam, Libiam, Nigritarum Regionem

A 3

gionem

gionem, magnam Imperij Turcici partem versus Egyptum, & Mauritaniam: Continet etiam Africa Ethiopiam inferiorem, maximè Presbyteri Joannis lacissimum imperium, quod inter utrumque Tropicum à mari rubro ad Ethiopiam ferè Oceanum pertingit: & hi quamvis Christiani censeantur, inculti tamen sunt, & nimis rudes, ac erroribus Alexandrini Patriarchæ, cui parent, infecti, in tenebris jacent.

*Asia.*

Asia verò, totum Orbis partem facile maximam, major est quam aliarum indigentia: nam cum hæc latissimè pateat, complectaturque quatuor amplissima Imperia, videlicet Turcicum, Persicum, Tartaricum, & Chinicum, ferè omnia miserima cæcitate Mahumetana, vel Ethnica laborant. Quod si vel in interiori Continente, ut in Armenia, vel in maritimis locis, quæ hoc sæculo Lusitani Reges in India Orientali obtinuerunt, aliquot Urbes fidem Christianam colunt, id certè cum vastissimis Regnis Asiaticis comparatum, adeo exiguum est, ut dolorem parum lenire possit, præterquam quod ea loca remotissima tenuiter in Christiano cultu proficiunt, aut fortasse nonnulla deficiunt.

*Et America.*

Denique America, quam Orbis quartam partem Geographi constituunt, in extrema calamitate versatur. Nam & quod ad fidem Christianam pertinet, parum culta est: & in Europæis hominibus Indi avaritiæ potius quam Christiani zeli exempla conspiciunt: suntque præterea tam in Occidentalibus, quam Orientalibus Indiis quamplurimæ Provincie, ad quas Evangelium nondum delatum est. Sunt autem hæc regiones ultra fretum Magellanicum in maxima terræ spatia excurrentes, ultra Peruanam Regionem usque ad fretum Magellanicum ad utraque ripas maximi fluvij Maragon, mille circiter leucarum longitudinis. Campestria quæ adjacent novo regno Granatensi mille circiter leucarum, estque ibidem Regio illa amplissimis Indorum civitatibus celebris *Lagnana* dicta. Maximus item terræ tractus, quam *Floridam* vocant, novus Mexicus. Præterea trecentæ insulæ, quas *Lucas* appellant, quarum aliquæ Italiam magnitudine superant, duodecim autem tantum Regi Hispaniarum parent. Undecim etiam Insularum Philippinarum millia; ex quibus aliquæ totâ Hispaniâ majores sunt, quarum vix triginta Imperio Regis Hispaniarum sunt subjectæ, quarum omnium incolæ facillimo negotio fidei lumine illustrantur, si proborum pastorum non tam sua, quam quæ JESU Christi sunt, animarumque salutem quaerentium instructionibus, atque integræ vitæ exemplis sedulo informarentur.

In Occidentali vero India, quæ jam diu Ministrorum cultura gaudet, calamitas hæc magis est conspicua: in hac enim cum indifferenter omnes Baptismi lavacro abluti sint, plurimi tamen Idola colunt: idque non tam proprio, quam aliquorum Parochorum vitio, quorum prava cupiditate, ac moribus dissolutis, præfati incolæ scandalizati Christianam fidem blasphemant.

Ac denique nostra, & parentum nostrorum ætate, tam magna Orbis pars reperta est, ut merito distare ultimum judicium videatur, usque dum toti gentibus salutis via aperiatur, ostendatque se Deus fidelem in omnibus verbis suis, dicens, *Matth. 24. Et prædicabitur hoc Evangelium Regni in universo Orbe, in testimonium omnibus gentibus, & tunc veniet consummatio.* Illud perspicuum est hoc sæculo, ab anno propemodam quingentesimo supra millesimum, plures terrarum, atque hominum

*Matth. 24.*

esse detectum, in quibus Evangelij lux maxima ex parte desideratur, quam totis mille superioribus annis. Multæ præterea sunt regiones, cæque amplissima, in quibus non est fides Christiana audita, neque proposita, ubi innumera animarum omni etiam salutis spe destituta, in sempiternum pereunt. Profecto tot, & tantæ Regiones non sunt frustra repertæ, sed Divina agi providentia credendum est, ut primum innoverint, mox adeantur, & eadem salutis nuntium accipiant.

Hac igitur inspecta brevi Orbis terrarum descriptione, quæ laxa ipsa emollire deberet, quis adeo durus existat, qui mundum pereuntem suis oculis intueatur, illicque non succurrat, cum possit auxilium ferre? Hanc mortalium salutis universalem, ac incredibilem necessitatem, magna ex parte, non tam in tabulis depictam, quam factis ipsis expressam, cum cognovisset vir ille Apostolicus *Franciscus Xaverius*, in hæc verba ad suos in Europa commorantes scripsit: *Mihi vero persæpe venit in mentem, circum Europæ Academiis, ac præcipuè Parisiensem, cursare, ac insani ritu passim vociferari, eosque, qui doctrinam plus habent quam charitatem, his compellere verbis: Hæc quam ingens animarum numerus vestro vitio exclusus calidè deturbatur ad inferos! Nec mirum, virum piissimum ita toti animarum pereuntium zelo angere, ac stimulari; cum & salus paucorum hominum adeo pretiosa sit Christo, ut si oporteret iterum pro eis pati, id libentissimè faceret: quemadmodum Carpo significavit revelatione quadam, quam Sanctus Dionysius Areopagita veram existimavit. Cum ergo viri pii, & religiosi, tot millibus operem ferre possint, quomodo in utramque aurem dormientes torpescere possunt in salute proximorum procuranda? Profecto non videntur sententiæ JESU Christi Salvatoris nostri subscribere, qui proximos ab interitu sempiterno, cum possint, & ex fraterna charitate teneantur, non vindicant. Ferant igitur operem quicumque Dei amantes, & hominum salutis studiosi apud benignum Redemptorem haberi volunt, & quibus possunt modis, sacrificiis, lachrymis, tum consilio, opera, sudoribus, & sanguine ipso, si opus sit, charissimam Christo JESU tot gentium salutem prosequantur. Intendat etiam apud Dominum messis, quem in testis Christus, suum Vicarium pro messe colligenda constituit, illumque deprecetur, ut mittat operarios in messem, sic enim proposita universi Orbis necessitate olim D. Bernardus. *lib. 2. de Consid. cap. 6.* Eugenium Pontificis, ut messi congregandæ sedulo studeret: *Exi, inquit, in agrum Domini tui, exi inquam in mundum; Ager enim mundus, isque creditus tibi. Exi in illum, non tanquam Dominus, sed tanquam Villicus, videre, & procurare, unde ex Actibus es rationem. Exi dixerim quibuslibet tuis passibus intenta solitudinis, & sollicita intentionis. Neque enim ipsi, qui iusti sunt ire in Orbem universum, Orbem circumierunt præsentia corporis, sed mentis providentia. Et tu leva oculos quosdam considerationis tue, & vide Regiones, si non sunt magis sicca ad ignem, quam alba ad messem. Nonne si exis, & cernis ista, pudebit otiosam jacere securum? hæc Bernardus.**

*Bern. ad Eugen.*

## C A P V T II.

De excellentia, & dignitate hujus functionis, pro juvandis infidelibus.

**D**E necessitate quidem Extrema Evangelicæ prædicationis in Universo ferè Orbe, vel certè